

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institudam ad cat' olicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katholikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felölős szerkesztő:
BILKELERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtöken és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-ter 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytözsdeknél.

FELHÍVÁS

Székesfehérvár hazafias közönségéhez.

A legnagyobb magyar: Széchenyi István ajkán csendültek meg az államférfiúi bölcsesség azon igéi, hogy csak az anyagiakban erős nemzet lehet igazán önálló független és szabad.

A szabadságról rajongó magyar lélek, az önállóságért küzdő nemzeti önérzet eszményi alakja: Kossuth Lajos tanította, hogy nemzetünk naggyá tételében a villámlo kardok mellett helyet követelnek a szerszámok és zakatoló gépek, kiömlő vér helyett a munka verejtéke, hogy bűn azért kőrőlre menni, mit iltthon kapunk.

Több mint fél évszázad telt el azóta s mi még mindig télenül emelkedünk ezen örök nemzeti igék egy csipkebokra előtt.

Sorakozzék a két legnagyobb magyar igéinek megvalósítására népünk apraja és nagyja. Értjük meg és tanuljuk el valahára azon jelszavakat, melyek után vasakarattal törve a Britt Birodalom rcitette talpat a fél világra s a Német Sas kilontotta hatalmas szárnyait a föld népei fölött.

Itt az idő a cselekvésre: mert eljutottunk oda, hogy arany kalászokat ringató románokról, tüzes gerendákat termo hegyeinkről, himes vadvirágos, buja legelőjű völgyeinkből népünk ezrei költöznek évről-évre idegen világba: mert az edes magyar földön nincs számukra kenyér.

Visszont idegen nemzet fiainak táplálására keresetünk és jövedelmünkől milliók folynak ki, nagy részben ellenségeink kezébe ridég közönyünk és téltenségünk miatt.

Hazánk nagy tömeget számláló, erkölcsiében, hazaszereteteiben értékes osztálya, az iparososztály, furdokolva küzd a részabadiított idegen verseny hullámaival s egy nagy foglalkozási osztály, melyet értelmi színvonal, mozgékonytsága arra kötelezne, hogy a hazai kultúra és haladás zászlóvivője legyen, külföldi hitelezők jármában vergődik tehetetlenül.

Nagy, nemzetfentartó munka vár itt reánk. Gyuljon ki valahára sziveinkben a fajszeretet és nemzeti együttérzés lángja s a testi szeretet tüzével olvassa egygyé a magyar társadalom minden rétegét.

A szegények fillérei, a gazdagok aranyai mint óriás folyam hullámai hömpölyögnek ki évről-évre velünk nem rokon, szívünkötől idegen nép hizlalására s ezt vérsz szívvel látniok kell itthon azon millióknak, akiknek családjuk éhezik, keserű fájdalommal látniok kell azoknak, akiket az inség ostroma honunkból kiűlőzött.

Állítsuk meg e hullámözönt; mert az nemzetünk kiömlő vére. És ha eljövend a szebb kor, melyben egymásért és egymástól élve minden kéznél munkát adunk; ha önértzettel vallhatjuk, hogy nem idegen, hanem testvér keze munkált mindazon, amivel fentartjuk életünket;

ha lelkünk gyönyört talál mindazon, amien a magyar föld és ég színe, zománca van: közelebb lesz a költő álma: szabad hazában boldog ivadéok.

Székesfehérvár derék polgárai! Nők és férfiak! gazdagok és szegények! Csatlakozzatok az országos mozgalomhoz, amelynek célja: a magyar munkát segíteni, gyamolítani s becsülni, jutalmazni, amit magyar kéz csinált.

Szeretettel kérünk, segítsétek azon törekvésünkben, hogy a magyar iparpartoló szövetség falaink közt is testet ölthessen s jöjjetek el a közgyűlésre, melyet e végből 1906. május hó 13. án délelőtt 11 órakor a város-ház nagytermében tartunk.

Székesfehérvár, 1906. évi május hó 6. án.

A székesfehérvári magyar iparpartoló szövetség megbízásából:

Dr. Kerekes Lajos.

Havranek József.

Május 2. 3. 4. 5.

Csolalatos hangszer az emberi szív! Itka ember, ki tökéletesen tud a hurján játszani. De ha művész fog hozzá, banulatos melódiákat csak ki belőle. Egi harmónia csendül meg azokon a hurrokon, mely zeng hosszán, edesen, versenyre kelve az angyalok enekével.

Művészkéz kapott mult heten a székesfehérvári hölgyek szívének hurjait közé. Rég nem hallott dallamok kelték szárnyra ezekben a szívekben. S örömmel tapasztaljuk, hogy a hurok zengése nem halt el: hangzik kitartó, erőteljes zengéssel. Ennek a szépséges rezonanciának kedves akkordjai jutottak el hozzánk a napokban. Egy gyengéd női lélek emelkedett érzelmei, gondolatai csendülnek meg az alábbi kedves sorokban, melyeket — rendez szokásunktól, ridég elhatározásunktól eltérve — ez alkalommal *névtelenül* is szívesen adunk közre olvasóink építésére.

Főtsztelendő Szerkesztő Úr!

Azon kérelemmel fordultok Főtsztelendő Úrhoz, méltóztatnék a mellékelt sorokat, mint *mindazoknak nevében* kifejezett hálamegnyilvánulást eskíteni, akik azon szerencsének részei lehetnek, az O méltósága által tartott lelki gyakorlatokon jelen lehetni!

„Neophyta” vagyok e téren, teljesen gyakorlatlan, — de a legmelyebb hála és hódolat sugalmazta a kis cikkekset, ezt a rövid visszamemlékeztet, — mely talán visszhangra lel mindazok szívében, kik velem együtt a lelkünk építését, nemesítését hathatósan előmozdító, felejthetetlen emlékeztető konferenciakon részt vehettek.

Szíves elnézést kérem a foleg a Szt. Irásból vett idézeteket illetőleg: a többi *úgy hiszem, visszhangja* az O méltósága által előadottaknak. Méltóztatnék kerem, *úgy s annyit, mit jónak lát* — becses lapjában közze tenni. Nagy szerénytelenség úgy-e bár — *lárcsicikkel* kérem: Ez arra már késő is talán!

Bocsánat, hogy így anonyim bátorkodtam beküldeni, de úgy hiszem ez esetben nem tesz senmit.

Egy jelen volt.

Tavaszi virradt Székesfehérvárra, alig hogy a dalos virágfakasztó május „tornácába” léptünk! De nem a természet tavaszi időszakára gondolok most: ej! az szeszélyes, s derűs napsugar bontogó felhőkkel rohanva váltakozik, úgy hogy fázva, borzongva még a ridég tél elkésett lehetet érezzük. Nem! Egy *szébb* tavaszi, a *lelkéb* tavaszát énekelhém meg, ha arra hivatott lennék! Ande tollam avatallan — csak úgy dalolhatok, mint a kis madár dalol, minden művészet nélkül — ahogy a hang a szivemben fakad.

De desontenem kell a Napsugarat, azt a szívet-lelket melegítő, erőt adó fenyforrást, mely 1 napon át megmerhetetlen áldást árasztva sugározott le ránk, s ha voltak közöttünk *öröge fagyott lelkék* — úgy azok is az eszményi világ buvajos voltától altaljárva telendektek s a jéggoronyok felett a *lelkék tavaszának* igazetes „golf-atlant” éretek buzognak.

A legbensőbb hála immortelleivel szívtünkben, a felmagasztosulás és lelki megnyugvás szent könyvvel szemünkben, áldjuk jó Atyánkat: kegyes, langlelku Főpasztorunkat, aki feltárta előttünk az O melyseges lelket, aki részesevé tett meg örökké áldott napon át az O nagy gondolatunk: aki apostoli illetéssel, eszmeinek fenséges gazdagságával megtanított bennünket arra, hogyan kell *antulatra* ébreszteni a mi szegény elhagyott *lelkünk*: mert a Szent Irás szavai szerint: „Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, lelkének pedig kárát vallja:” „Lelketek a ti meesetek.” Igen, lángra gyujtotta ezt a hamvadó, pislogó mecsét, hogy annak fenyével bevilágíthassunk *antulattal* az élet melysegeibe, a melyek iránt mindaddig érzéketlenek, vakok voltunk. Megtanított jószágos Atyánk *akarattunkat a jora edem. Akarni kell a jót!*

Mert hajlam, szenvedély, gondolat csak úgy lesz rossz, ha az akarat járul hozzá. Erény és bűn egy küszöbön állanak: az akarat határoz csupán. S ha az akarat fegyelmzése kezdetben nehézen is megy, a jutalom — az *édes öntudat*, a *lelki béke* megéri a küzdelmet. S aki ezt elérte: *diadalmasabb ember*, mint a cirkuszi játékok, az olympiai, korintusi versenyek győztesei! Megmutatta nekünk, hogyan kell *lelki* életünket kifejleszteni: 1. a *végletlenség előtti föltétlen hódolat*; 2. azáltal, hogy *istvárfő* lelkek iparkodunk lenni, a szónak legmagasztosabb értelmében: föltétlen bizalommal, hittel eltelve s odaadó szeretettel simulva a föl-seges, vejtelen Istenhez. Ne merjük gyűszünyi mertekkel az *Örökkévalóságot!* Felre a kicsinyes szkepticizmussal; legyünk *nagystílu lelkék!*

Megtanított bennünket, hogyan kell *mely lelkékké* lennünk; lelkünkbe, mint egy tukörbe belepillantanunk, s *minden önámítás nélkül*, hi, bairk, gyarló bűnös voltunk teljes tudatában-magunkba terve *penitentiát* tartanunk.

Es megjelölte Főpasztorunk az utat, hogy a legszebb, legnagyobb, legértékesebb *emberi* művet: a *neves, mely lista lelket* önmagunkban kialakíthassuk. Megmutatta nekünk *Krisztust*, az *Isten-embert*, aki példát adott nekünk, amint meggyőzörve, megalázva, a kereszt-fára kifeszítve, toviskoszorúval szent homloka kög-rül, a legrettenetesebb kínok között is a leggyöngédebb gyermeki szeretet accentjével szolítja az Istent: s *csó* szava a keresztján: „*Atyám!*” Ez az *egy szó*: az *egész Evangelium!* Es megmutatta nekünk Krisztus Trunk vértől borított arcát, azt a „*facies hominis!*”, melyet jól lelkébe kell vésmi mindannyiunknak: akkor melyseges, magasztos, tartalmas lesz életünk, mert: „Das

Mai lapunk 4 oldal.

00000263

Lied will ersungen, das Leben will erlebt sein! Krisztusi eszmék nélkül, a legmélyebb lelki irányzat elveinek hiányában, az élet *irres*, nem is élet, csak vegetálás, vergődés, szánalmas tengődés, ugyszólván: elviseheletlen teher. Míg ha Krisztus arca folyton előttünk s ha az Istent tekintjük mindenében, s mindenben, mi körülvesz, ha ily módon iparkodunk igazi *krisztusi életet*, élni, akkor életünk, a *reális élet*, mély, eszményi és fenséges lesz s meg fogjuk találni szenvedések, megpróbáltatások nehéz perceiben is a „*paradisi-sust*” a mi — *lelkünkben!*

Ekképen terjesztette elénk Főpásztorunk a *legszebb élet programját!* Végül megtanított arra: *milyen érzelmektől kell áthatva lennünk*, hogy Krisztus Urunk végnélküli szeretetének zálogát a *legméltóságosabb Ölláriszentséget* méltóképen magunkhoz vehessük: „*Szerencsések amint én szeretlek titeket!*” mindja az Úr Jézus az Utolsó Vascsoránál. Iparkodjunk mi is érző, meleg, hűsleges, szerető lélekkel Hozzá közeledni. *Erőz lélek: nagy gondolatok által; szerető lélek: elmélyedés s a krisztusi közelség minél teljesebb átérzése által!* És mindket: szellemet, lelket, szívet az Úr Jézustól kell kérnünk, kinek szemében az olvadékony örök szeretet lángja ég. Aki csak „*azt szomjuhozza*, hogy mi *Ő szomjuhozzuk*”, Ki folyton csak azt hangoztatja: *Tieitek vagyok, kiztelek maradok: szerettek titeket!* Ha mi *mindenütt át tudjuk érezni*, ha azt a csodálatos erőt fel tudjuk szabadítani, amit Krisztus Urunk az Öltári szentségbe belefeleltetett; ha átérzünk azt, hogy az Ölláriszentség egy bűvös, titokzatos Krisztus-közeledés, midőn mint egy szent infekció által krisztusi érzelmek öltödnak belénk és mi tapadó, oladó szeretettel tudunk az Úr Jézushoz simulni, akkor — *szerencsés álmodók* vagyunk; akkor *birjuk azt az arany kulcsot*, mely megnyitja előttünk annak az Országnak a kapuját, ahol az *Élet, az örök élet forrása fakad!*

És *minderre tanított* bennünket lelkünknek jóságos Atyja, *ahogy csak Ő tud tanítani!* Lelkünk érezte az „*isten befolyások*” az *Úr kegyelmének* igazétes érintését, lelkünk megmozdult az apostoli ihletésű ajkáról elhangzott lángoló igék hatása alatt. „*Sursum corda!*” lesz ezentul jelszavunk!

És mindezen megmérhetetlen lelki jóért, melyeket számunkra az Egektől kieszközölt, *mit adhatunk visszaszól!* (Csakis: hálátelt szívű szeretetteljes hódolatát és azt a bensőségteljes hő imát: *Tartsa meg a magyarok Istene Ő méltóságát, a mi fardhatatlan lángszellemű megváltó püspökünk dr. Prohászka Ottokárt, a lelkek udvára, vigasztára, édes magyar Hazánk jószíveségére évek hosszú során át!* (A feltékeny szeretet önzésével mindannyiunk *erében* még hozzá teszem: a mi szükebb Ha-

zánk: Fejérmegye és Székesehérvár javára és irigylelt büszkeségére.) *Ugy legyen!*

S . . . a .

A műpártolók kiállításából.

Nem hiszem, hogy bárkinek a tekintetét meg ne fogta volna s érdeklődését meg ne lepte volna az a csoport, a melyet szobraiból Bory Jenő állított ki.

Ez az ember a miénk. Itt született, itt nevelkedett s városunk egyebkent is szerzett rá módot, hogy büszke lehessen tehetségére és munkájára.

Ez a fiatal ember a miénk és a jövőé. Az utóbbi mindenki szívesen elismeri, a ki szobrait megnézi s valamicskét könyit a művészethez. A legszembeötölőbb helyen, a nagy tükör előtt van egy roppant érdekes alkotása: a birkózók. Tulajdonképen a mintarajziskola vezetőjének, Székely Bertalanak a feladata, a ki tételt tűzött ki, hogy tessék két figurát alkotni, a kik egy magas helyet akarnak elfoglalni egymás elöl. A két alak birkózva, hatalmas izmaikat kifeszítve, az iverkezetnek, elkeseredésnek és dühnek minden arnyalatával arcaikon, küzdenek a pozícióért. Csupa izgalom és mozgás az egész alkotás, a melynek nézésével alig lehet betelni. Mellette látjuk Havranek József polgármester kitünően sikerült mell-szobrát. A roppant érdekes, tipikus arcnak minden vonása beszél, tépelődik, gondolkodik, szóval olyan, a milyennek a mi polgarmestereinket ismerjük. A ki meglátja, kedvet is kap hozzá, hogy minél több új alkotást lásson a szerencsés kezű művésztől. Nem is messze tőle, látjuk a másikat, egy előkelő városunkbeli hölgy, dr. Sch.-né mell-szobrát, szintén pompás kivitelben, pompás sikerrel megoldva. Egy esomó apróbb alkotás között látjuk a fiatal művész pályadíjmentes szobormintáját: Zirzen Janka siremlékét. Egy márványtömbből emelkedik ki a neveléstudomány nagyemlékü munkása. Három fiatal lány simul hozzá, az egyik hálájuknak elismerésüknek jelül egy virágokrévét nyújt át neki. Ideálisabb, lelleteszterűbb, kedvesebb alkotást magának az eszmének megvalósítását szöbben kivéve aligha képzelhetünk, mint ebben az emlékszoborban. A ki látja, csak elragadtatással és gyengéd szeretettel beszél róla s örül a lelke, hogy a mi művésznök szobrászati tanulmányainak második esztendejében már ily alkotással léphet a világ elé. A mi egyebkent 7000 kor. díjért készült fehér márványból. Mellette van egy másik szobor-minta: Ramasetter János, Sümege nagyemlékü emberbarátjának szobormintája, a melyet Bory Jenő szintén pályázatra készített. Érdekes a csokolódzó, az őstörténetirő, egy bájos női mell-szobor, nagyobb és egy egész sereg kisebb

szobor, mind egy-egy eszmének hirtelen való megrögzítése. Ezeket kell végignézni s látjuk, hogy a mi ifjú művésznöknek mily óriási szellemi kincs-halmaz áll rendelkezésére. Csodálatos termékenység, a mely csak ontja magából az eredetibbnél eredetibb gondolatokat és terveket. A jövő perspektívája mutatja, hogy a mit most csodálattal, a legszebb reménységgel mutatunk egymásnak, az a jövőben nekünk, fehérvári-aknak csak méltó büszkeségünk leend.

Bory a miénk, illetőleg a jövőé. Egy teremmel tovább találjuk Guzmics Kálmának, a korán elhunyt s anygi szép reményre jogosító művésznök képeit. Ő a múlté, meg azé a fájdalom emlékezeté, a mely ifjan megszakadt életét követi. Nagyobb képe: Jézus Kafarnaumban, a melyet Romában készített és állított ki, általános vélemény szerint a legszebb reményeket fűzték talentumához. Van még egy-két tájképe, kisebb-nagyobb rajzai a maga készítése arcképe, mind-mind fényes bizonyossága egy szépen izmosodó, kiváló erőnek. Rajzaiban általános feltűnést kelt anatómiai ismeretének alaposága. Ilyenkor látjuk igazán, mit tettünk el benne és tehetségében.

Guzmics művei körül is egész seregét találjuk a szebbnél-szebb képeknek és nagy értékű képviselő ereklyéknek. Dr. Vargha Zsigmond egész sereg értékes porcelán állított ki. Hasonló értékeket találunk Sav Ferenc építész, valamint Schnetzer Nándor tulajdonából. Lauschmann Gyula dr. nagyértékű régi kódexei mellett — melyek a műtörténetés kiváló értekeiről tanuszkodnak — ott találjuk az ő régi ereklyéit: Bathányi Lajos gróf csészéjét Vitzlinger János régi asztala színtén Bathányi miniszternek hagyatékából való. Simor hercegprimástól szintén sok szép és értékes emléket állítottak ki, a melyeket Maszlaghy, esztergomi kanonok bocsátott a rendezőség kezére. A Ferenc József növekedte ereklyéi között találjuk Napoleon császár kávé s fincszáját, a mely szintén a legértékesebb tárgyak közé sorolható. Lichtneckert József régiségei szintén megérdemlik a melyebb figyelmet.

Csak nagyon röviden és vázlatosan szólottunk a kiállítás anyagáról. Se hely, se idő nincs rá, hogy csak az értékesebb dolgokat is sorra-szedhesstük. S azért szívesen kérjük olvasóinkat újra, hogy *ne mulasszák el az alkalmat s gyönyörködjének szívük szerint a látványok bőséges tárházában.*

UJDONSÁGOK.

— **A főispánnak.** Széchenyi Viktor gróf minapi installációja általánossá tette a szymptóhiát a gróf iránt. Nagyszabásu terveit, melyeket feltárt, őszinte óhajt keltettek, hogy a főispánnal

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCAJA.

A Vezuv csúcsán.

(Vége.)

Végre talán egy órai kínos szenvedés után nagy nehezen elértük a szilárd, szénfekete lávát, melyen biztosan lépdelhettünk tovább. Azt hittem, hogy minden eszontom össze van törve és többé soha életemben helyre nem áll. Minden törődött zuzott állapotom dacára is megdöbbenve állottam a látványról, mely szemem előtt alig néhány lépésnyire fölárult. Itt volt az izzó tűzvörös, folyékony láva, s dől ki csendesen nagy mennyiségben a fekete talajból.

A hegyoldalban, ott, hol a meredek hegykup megszűnik s a gyengébb lejtő kezdődik, több helyütt 2—3 méter széles repedések voltak láthatók, melyekből eleinte izzó fehér, azután tűzvörös sűrű tömeg hömpölygött kifelé lassu menetben.

A forráság ennek közelében kiállhatatlan volt. Csak arról az oldalról tudtuk megközelíteni, a lávaforrást, ahonnan a szél fúj, mert a kiomló kengőz elviseheletlen lett volna; azonkívül a ki sugárzó roppant hőiség miatt „kalapommal elfedtem orcámat” kezemet meg borba áztatott zseb-kendőbe csavartam, s így is alig bírtuk kiállani,

valóságos folyót képezett, melynek partjait megdermedt régi láva alkotta. Körülbelül 20 méternyi távolságra még mindig megtartotta tűzvörös színnyira perzselő a pokoli hőiség. A bugyogó láva net, aztán felületén lassankint barnás kéreg képződött, melyen keresztül még mindig áttzot az alsól roppant hőfoku réteg, mig nem később az egész fénylőfekete, lombra tömeggé változott, mely csendesen húzódott tovább, mint valami óriási hulló.

Ezen láva-források jelenleg a legnagyobb esendben adják ki tartalmukat, úgy, hogyha elfordulunk tőlök, mi sem emlékeztet arra, hogy a föld roppan mélyének tüzelt helyén állunk. E láva nem ég, mert nem gyúlékony anyag, hanem izzó, folyékony állapotban ömlik ki. Vezetőnk egy pohár bort öntött ki rá; alig hogy érintette felületét a folyadék, nem sistergett, nem futkosott ide-oda felületén, hanem egyszerre lobbant föl, mintha egy marok lóport vetettek volna rá.

Majd ismét hozzá közeledett a szilárd par-ton, amennyire a hőiség engedte, és beleszurván botját — mely rögtön egész lángra gyult — kiszakított belőle egy darabot s a szilárd talajon lerázván, pénzdarabot kért, melyet aztán botjával belenyomott, behajtva a még mindig izzó láva-darabnak széleit, hogy a pénz ki ne essék. Ilyen izzó lávába szorított pénzdarabot minden turista visz magával emlékkül. En egy magyar hatóst és magyar krajcárt szorítottam be. A krajcár megtartotta rézvörös színét, de a hatos szénfekete

lett, vékony ezüst köpönyegét teljesen összeégette a láva.

Midőn lovainkhoz értünk, ugyszólván tagonkint kellett magunkat fölraiztatunk a nyeregbe, mint a szerencsétlenül járt utasnak az „Ördög pilulái”-ban. Hozzá gyötört a szomjuság, sehol forrás, sehol egy pocsolya; Vezuv oldalán semmi sem folyékony, csak a láva, ebből pedig nehéz volna egy-két kortyot lenyelni! Bosco tre Case faluban végre nyújtottak egy pohár vizet, ha ugyan szabad ezzel megízlelni a mocsárlevet. A vezuvkörnyéki faluk csak eszövízzel élnek, melyet sokszor heteken át őriznek cisz-ernákban, mert a talajban sehol forrás nincsen, ami volna is, azzal a Vezuv föz.

Sötét éjszaka volt, mire bevetődünk a Diomedeszhez Pompeiben. Hátnak mögött a Vezuv kifejtette egész pyrotechnikus pompáját. Fején ragyogó tűzkoronát viselt, míg derekáról a láva-források messze sugárzó fénycsillámok gyanánt tündököltek s bevilágították a vidéket egész Sorrentóig. Runcsolt tagjaimat alig bírtam egy-évé tartani, csak vánszorogva juthattam el az állomáshoz; de szívem magasan dobogott föl e fenséges panoráma láttára, lellem áhitatba merült aziránt, ki e szikrákat gyújtatta s olykor-olykor egész nagyszerűségében mutatja retentő hatalmát!

való minél gyakoribb és belsőbb érintkezés a város ügyeivel ismertesse őt meg. Ezt célozza az a barátságos összejövetel, a melyet e hó 20-án a Magyar Királyban a városi törvényhatósági bizottság tagjai dr. Saára Gyula és dr. Holly Géza bizottsági tagok indítványára a főispán tiszteletére rendezni fognak. Az eddigi kilátások szerint a fényes siker már most biztosítható van.

— **Bizottsági tagság.** Dr. Schlamadinger Jenő a megye tisztii főügyészévé választatván, természetesen megválik városi bizottsági tagsági állásától. A mint értesülünk, mozgalom indult meg arra nézve, hogy ezt a helyet Erdőssy Bódog foglaln. tanárnak, a kiváló szónoknak ajánlják fel. Erdőssy Bódog, úgy tudjuk — hajlandó volna ebben az esetben a jelöltséget elfogadni — így a bizottsági testület egy értékes egyénnei lenne gazdagabb.

— **Hymen.** Nyári Béla veszprémi honvédfőhadnagy eljegyezte Sárkány Mariska kisasszonyt, Sárkány Ferenc kir. vizsgálóbíró bájos leányát.

Bárdossy József hadbírófőhadnagy szombaton tartja esküvőjét Matkcs Annuska kisasszonnyal, özv. Matcsz Ferencné bájos leányával.

Kapitány Lajos városi tanító vasárnap tartja esküvőjét Dukovits Margitka kisasszonnyal Tatabányán.

— **Egy havi közigazgatás a városnál.** Szekesfehérvár szab. kir. város közigazgatási bizottsága tegnap d. e. 10 órakor tartotta havi ülését gróf Széchenyi Viktor főispán elnöke mellett. Az ülésen jelen voltak: Havranek József polgármester, Tóth István főjegyző, Fittler Béla tisztii főügyész, dr. Bierbauer Viktor tisztii főorvos, Turján József kir. pénzügyigazgató, Vajda Géza kir. főmérnök, gróf Festetics Béné kir. tanfelügyelő, Bogárné József kir. főállatorvos, Diebala György, dr. Fanta Adolf, dr. Eisenbarth Károly, dr. Kövessy István, dr. Löwy Károly, Karl István, dr. Saára Gyula, Tóth Aladar, Tóth Artur.

A rendőrség jelentése szerint a múlt hónap a következő bűnesetek fordultak elő: penzhamisítás 1, szemérem elleni cselekmény 1, az ember testi épsége elleni cselekmény 15, gyújtogatás 1, lopás 34, vagyon elleni egyéb cselekmény 10, egyéb bűntettek és vétsek 7. Összesen: 72. Ebből elintézetést nyert 48. Hátralek 24. A kihágási ügyosztálynál 71 fejeletés tételtek. A feljelentettek száma 96. A múlt hó folyamán két sztrájkmozgalom fordult elő: a Präger-féle cipő-felsőreszgyár munkásainak és a kovácssegédnek sztrájkja. Mindkét sztrájk bekés megoldást nyert.

Az árvászek jelentése szerint a gyámoltak száma március végén 2870 volt. Ehhez jött április folyamán 22. Összesen 2901.

Gróf Festetics Béné kir. tanfelügyelő három interpellációt intéz a polgármesterhez. Kéri, hogy mi az oka annak, hogy a községi iskolaszék tagjai oly lanyhán jelennek meg az iskolaszék ülésein. Legutóbb is az ülést nem lehetett megtartani, mert a választott tagok közül csak egy jelent meg az ülésen. A tanítók voltak csupán jelen, pedig az iskolaszék választott tagjainak éppen az a hivatása, hogy a tanítók működését ellenőrizze. Kéri a polgármestert, hogy privat uton intézkedjék, hogy az üléseket a választott tagok szorgalmasabban látogassák. — Másik kérdése az, hogy a polgármester intézkedett-e aziránt, hogy a Mantz-féle ovoda, miután az községi jelleggel bír, az iskolaszék hatáskörébe kerüljön. — Harmadik interpellációja, hogy a második tóvárosi iskola, melynek építését a város törvényhatósága hat évvel ezelőtt elhatározta, mikor és hol fog felépülni, miután erre égető szükség van.

Havranek József polgármester a következőkben válaszolt: Tudomásom szerint az iskolaszéki tagok rendszeren látogatják az üléseket. Hogy egy ülés a tagok részvételére miatt nem volt megtartható, azt az akkori időjárásnak tudja be. Tévédéből nem kaptak meghívót (Szerkesztő.) — A Mantz-féle ovoda nem vonható az iskolaszék hatáskörébe, miután az alapító végrendeletének szerint arra egy öt tagu bizottság lesz hivatva felügyeletet gyakorolni. E bizottságot a város törvényhatósága fogja megválasztani. — A második tóvárosi iskola építésére vonatkozólag pedig kijelenti a polgármester, hogy miután az

Erdőgh-féle ház iskolává való átalakításának tervét a törvényhatóság elvetette, a városi mérnöki hivatal megbízást nyert, hogy a Prosalma telkén építendő iskola tervrajzát készítse el. Addig is, amíg az iskola felépülhet, a tóvárosi és olajutcai iskolákban az eddigi helyismeriak megszüntetése végett egy-egy termet építenek.

A válaszokat úgy az interpelláló, valamint a bizottság tudomásul vette.

A gyámügyi bizottságba, melynek tagjai csak közigazgatási bizottsági tagok lehetnek, Nagy Ignác helyett, kinek megválasztását a belügyminiszter megsemmisítette, dr. Eisenbarth Karoly választott be.

Turján József kir. pénzügyigazgató jelenti: A kincstári követelések összege április hó végeig 1.247.210 kor. Erre belizetett 499.849 kor. Hátralek 747.361 korona. Április hó folyamán 16 esetben engedélyeztetett házaadmentesség.

Gróf Festetics Béné kir. tanfelügyelő tudatja a bizottsággal a vallás-és közoktatásügyi miniszternek a ma.árak és fák napjára vonatkozó leiratát. Kéri a polgármestert, hogy saját hatáskörében intézkedjék, hogy e két nap a községi elemi iskolákban megtartassék.

A földművelésügyi miniszter az ország több földművelő vidéken gazdasági iskolát szándékozik felállítani. Szekesfehérvárra is terveztek egyet az esetben a város megfelelő művelhető föld területet bocsájt az iskola rendelkezésére. Az amerikai szőlőtelep e célnak megfelelő. de e cél egyelőre beszélni nem lehet, mert a jelenlegi Berho szerződése csak 1907-ben fog lejárni.

A közigazgatási ülés 11 órakor véget ért.

— **Ügyvedői vizsga.** Dr. Kunth Gyula Karoly, az ifjabb jogász generáció egy ik legkiválóbb tagja a mint értesülünk a napokban kiváló sikerrel tette le Budapesten az ügyvedői vizsgát. Szívesen gratulálunk.

— **Közegészségi állapotok Szekesfehérváron.** Dr. Bierbauer Viktor városi tisztii főorvos Szekesfehérvár közegészségi állapotát illetőleg a tegnapi közigazgatási ülésen a következő jelentést terjesztette elő:

A város közegészsége a lefolyt április hónap nem volt oly kedvező, mint az előző márciusban, mert a halálozás több, a születés kevesebb s a vörheny is mely bar igen nyhe lefolyása nagyobb számmal lepett fel. A vörheny kivül az uralkodó megbetegülések a tüdő és legutóbbnak hurutos és lobos bantalmak voltak.

Született 89 márciusban 106, ebből törvényes 41, nő 41, törvénytelen 6, nő 1. Iker 1. Házasagkötés 7. Elhalt 60 (márciusban 6) és pedig 42 nő 27. — Ebből 7 éven alul volt törvényes 11, nő 8, törvénytelen 11. Szt. György körkörös 7 halottja közül csak 1 volt fehérvári. Születési többlet 29, népesség szaporodása 26.

Nevezetesebb halálokok: valeszületett gyengeség 1, ringores 3, behurrit 2, differitusz 1, vörheny 1, tüdőlob 10, tüdővész 13, guta 6, vízkór 2, aggkor 11, öngyilkosság 3, véletlen 1.

Járványra fajúható korok állása: 0. Gyógyult 7, ápolás alatt maradt 2. Vörheny maradt 6, szaporodott 31, gyógyult 21, elhalt 1, ápolás alatt maradt 2. Differitusz 1, gyógyult 2, elhalt 1, ápolás alatt maradt 1. — A járványkórház nyitva van.

— **Uj várnagy.** Gróf Széchenyi Viktor főispán Hlavathy Gyula városi díjakot az elhunyt Sárközy Kázmér helyébe várnaggyá nevezte ki. Öszintén, szívből gratulálunk!

— **A Polgári Lövéde megnyitása.** Városunk egyik kedves szép szórakozó helye a Polgári Lövéde e hó 6-án vasárnap nyitott meg. Delben bankett volt, délután pedig a katonazenekar hangversenye mellett céllövészet és tekeverseny. A céllövészet eredménye a következő: Pisztoly: I. Löwinger Mór 4-es; II. dr. Rádai Lajos 4-es; III. Késsy László 4-es; Fegyver: I. díj nem adatott ki; II. Szóke Gyula 3-as; III. Binder Béla 3-as; IV. Ifj. Tógl Gyula 3-as.

— **Közügyülés.** Az ipartestületi betegségyező pénztár Sáy Ferenc építész elnöke mellett e hó 6-án népes közgyűlést tartott. Az elnökség terjedelmes jelentésben számolt be a múlt év történetéről, mire a számadások tárgyalására került

a sor. A felmentvények megadása után választás után megalakított az igazgatóság, felügyelőbizottság és választott bíróság s végül ellenőrré megválasztott utolag Pethő János.

A tárgyszerű kimerítettén, Bencsik István tag indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy az alapszabályt módosítja s azutáni kinyomatja. Ezen munkálat az igazgatóság ügykörébe utaltatott. Még Sziksz József tag tett indítványt. A haladásnak oly örvedetes jelenségét látja a pénztári forgalom növekedésében, hogy kötelességének ismeri indítványozni, miszerint a vezetőségnek, tisztüknek s főleg Kiritsis Bódog titkárnak jegyzőkönyvi köszönet mondassék azért a buzgó munkásságért, lelkiismeretes és céltudatos tevékenységért, amit a pénztár érdekében kifejtettek. A közgyűlés egyhangú határozattal elfogadta az indítványt, mire Sáy Ferenc elnök örömeinek adott kifejezést a higgadt, türelmes tárgyalás felett s a közgyűlést berekesztette.

— **Sztrájk a Felmayer kékkfestő gyárban.** Még jól el sem múlt a Felmayer kékkfestő gyár munkásainak sztrájkja, s maris újabb esatásorba sorakozva látjuk őket, hogy felvegyenek egy harcot, amelynek megkezdéséhez sem joguk, sem okuk nincs. Gerő Jakab igazgató nagyon helyesen a tegnapi nap folyamán elbocsájtotta a gyárból Pap János napszámot, aki munkástársai között foktomonan igazgató a gyár vezetősége ellen. Ezzel a munkások ma reggel azaz eletek, hogy küldöttséget menesztettek Gerő Jakabhoz, követelve, hogy Pap Jánost vegye vissza, míg Kuti Mihály munkást bocsássa el. Ennek a szegény embernek az a hibája munkástársai előtt, hogy nem akar tagja lenni a boldogító szociáldemokrata pártnak és nem akarja illerem, amelyeket izzadásos munkájával keres, a kisebb es nagyobb Jákabok szíriat növelni. Nagyon természetesen Gerő igazgató a munkások egyik kívánságát sem teljesítette, mire ezek 144 en azonnal sztrájkba léptek és kivonultak a rózsa kertbe, amelyet sztrájkünyának jelentettek be. A sztrájk nem általános, hanem csak részleges, mert a munkások józanabb része továbbra is munkában maradt. Keé István rendőriőkapitány, mint elsőfokú iparhatóság délután 5 órára bejelentési tárgyalásra hívta össze a gyár vezetőseget és a munkások megbízottait. Amint azonban értesülünk e bejelentési tárgyalás nem fog eredményre vezetni, miután a gyár igazgatója el van határozva, hogy a sztrájkolok közül senkit vissza nem vesz.

— **Leleplezett lelekkufár.** A rendőrség tegnapielőt este a helybeli vasúti állomáson letartoztatott három nőt, akiknek személyazonosságának megállapításával kiderült, hogy egyikük egy florenai mulatóhely tulajdonosának megbízottja, a másik kettő pedig azon szerencsétlenek közül való, akik mint árak szerepelnek a huszadik század erkölcsstelen világában. A két nőt a florenai mulató tulajdonosának megbízottja 1300 koronaért vette Rajak Agoston nagyikkindai lelekkufártól. A rendőrség a leányokat illetőségi helyükre toloncoltatta, Rajak Agoston ellen pedig büntényítő feljelentést tesznek.

— **Sztrájk.** Ebben a kellemetlen szóban is van és lehet némi kedélyesség, ilyenformán gondoltak tegnap a kőművesek, a mikor Pollák Armin ismert polgártársunk, közkedveltségnek örvendő városatyja s a piac amazainak rettentetlen korrigálója szótvalba keveredett velük. A kőművesek felállították Pollák ur háza elé az állványokat s nyitott a remény, hogy rövid idő múlva a Pollák-ház főnixként megújulhova, kopott mivolta helyett új kontost ölt magára. A kőműves napszámiba azonban az eddigi gyakorlat szerint egy fertálynap gyújtógyújtogatás is beletartozott. Pollák ur ezt nem tartotta megfelelőnek az igazság szempontjából s levén az igazságnak komoly öre és védelmezője, felszólalt az atyafiakhoz s oktatgatni kezdte őket a munka és idő becséről és értékéről. A kőműves ajak azonban még Pollák ur ajkainál is gyakorlottabb lévén az igazság védelmezésében, szó szót követett, a végén pedig tette vált, a mennyiben a kőműves urak otthagyták Pollák urat feleségestől, házastól és kerekén kijelentették, hogy ők senkit nem pucolnak.

Pollák ur házinepe azóta szörnyen álmélkodnak a dolgok és idők változásán.

— **Uj kör helyiség.** A székesfehérvári iparos ifjak önképzőköré körhelyiségét Vörösmaty-térről Palotai-utca 33. szám (Kuntler-féle vendéglő) helyezte át. A körhelyiség nyitva van minden nap este 8—10-ig.

— **Halál a házférfin.** Barta György 51 éves csúszki kőműves a napokban egy ház tetőzetén kémény javítással foglalkozott. Hirtelen rosszul lett és mielőtt vele dolgozó társa segítségére siethetett volna, legurult a ház vízvezető csatornájába, ahol néhány perc múlva meghalt. A holt testet levették a ház tetőzetéről és orvost hívtak, aki megállapította, hogy Barta György halálát szívszélhűdés idézte elő.

— **A sárosdi országos kirakodó és állatvásár** f. évi május hó 14-én tartatik meg, amelyre hasított körmű állatok is felhajthatók vérszenteses helyről.

— **Socialdemokrata mozgolódás Nagyszerkátán.** A ki ezen igazítás iránt oly fogékony népet ismeri, szinte csodálkozott, hogy oly soká elmulasztott a modern eszméknél. De a mi eddig késett, elérkezett. Már napok óta sugtak-bugtak, csak úgy ifjakban mondták a befentesek az embereknek, hogy nemszokara jön egy pesti ur, ki majd május 6-án népgyűlést tart. Vára György és Hermann István lokomóposok csakugyan kérést is engedélyt a főbírótól népgyűlés tartására, de azt el nem nyerve, úgy vették a tervenyt kijátszani, hogy a munkaszünetnapban megérkező Nysztor György pesti víggyecl magánlakásában összegyűjtöttek a jelenkező elvtársakat s hír szerint szervezkedtek is. A csendőrség azonban már készült a pesti ur melto fogadására, a magát igazolni nem tudó Nysztor György, munkásruhában járó igazgató letartóztatva, Adonyba kísérte. És nem csodálni való e, hogy a környékbeli uradalmak összeitl kezéül nezik a szervezkedést s nem iparkodnak a munkáber méltányos emelésével elejt venni az őket fenyegető bonyodalmaknak! Vagy mit szólunk ahhoz, hogy ezen socialista mozgolódás utáni nap 200 munkás kiment már reggel 4 órakor a kisparkait bérlo, Kupler Béno uradalmába repat egy-egy ritkán, kifelelték egy-egy munkásnak 10 sőt elvégzésre, sorját 10 tüllel szandékolt tizettel így alig keresett volna a hír szerint egy-egy munkás ezen hosszú napon at 1 koronát mire mind a 200 munkás visszafordult s már 6 órakor mindmennyi apostolok terjesztették az elgedetlenség alkát a többiek szívében.

— **Öngyilkos leány** Annak idején megirtuk, hogy Molnar Ilona 20 éves leány a gazgár épület mellett az utcán marólygot ivott. Ugyanekkor megemlítettük azt is, hogy Molnar Ilona most harmadszor követett el öngyilkossági kísérletet. A mentők a leányt súlyos égési sebeivel beszállították a Szent György kórházba, ahol az tegnap délután meghalt.

— **Tűz Nagyszerkátán.** Kedden este 8 órakor a munka után nyugalomra vagy lakosságot nagy lütfelbő emelkedése, harangok kongása, az emberek kiáltozása hozta reméletbe. Id. Gesei Janos gazda szerkiskertjén összehalmozott sok kazai körül kettő, mintegy 500 kor. értéken a lángok martaléka lett. A nagy szélsénd s a tűzoltók felegyelmeztsége mentette meg a közég nagyobb részét a fenyegető veszedelemtől. A tűz keletkezését míg egyszéről boszu művenek tartják, másrésről az sem lehetetlen, hogy a közelben lakodalmozó népsegből tevedt oda valami pufkos, meggondolatlan gyermek.

— **Garázda katona.** Tegnap este tel 8 órakor nagy rbilho volt a városbázeren. Adorjan Janos 60-ik gyalogezredbeli közlegény részeg állapotban garazdalkodott, kivont bizonnyal kezében fésztrussal fenyegette a járókölöket. A veszedelmes embert a városbázarol elősiető rendőrök tették artalmatlanná, akik lefogvazték és átadták az időközben a helyszínerre érkezett katonai orjáratnak.

— **Névváltoztatás.** Kien Adolf csurgói illetőségű ugyanotani lakos valamint kiskoru gyermekét Jozsef és Henrik vezetéknevüket beugymiszteri engedélyjei kincs-re változtattak.

— **Téglavetok sztrájkja.** A helybeli Schmidt és Mann-telec tegnap délti munkások tegnap reggel sztrájkba léptek, miután bereemes iramú követeléseiket a munkaadók nem teljesítették. A sztrájk miután a munkások es munkaadók között a mai nap folyamán egyezség jött létre, meg is szűnt.

— **A kaszírno tolvaja.** Lucz Emilia a Hungária kávéház kaszírnoje a Kigyo-utca 16. szám alatti házban lakik. A kaszírno a napokban arra a kelemenien meglepetésre tert haza, hogy azalatt amíg ő tavol volt, valaki alkules segegyével behatolt lakásába es ellopta 80 korona értékű fehereműjét. A rendőrség megindította a nyomozást, de a tettest ezidáig nem sikerült elfogni.

— **Natha és köhögés** gyötök ismet az emberiséget. A természet azonban nem hagyott tenetemeni bennünket s többile gyógyszert adott ezen betegségek ellen, melyek között a legutolsósb és leggyorsabbban segít a „Strohm-Kocher” ezen kellemes ízű, teljesen megrementes szer megszünteti a náthát es köhögést, sőt súlyosabb természetű tosbajt is a leggyorsabb idon belül; emel az étvágyat es máreket uton a testsúlyt, s ott, hol a betegséggel ház mutatkozik, az ezen szer rendszeres használata mellett, szíven élmulik. Emeltozja a „Strohm-Kocher” hatóanyagát a jelen társzákban egy csodálat se hanyagozzuk, hogy a kezdetleges tudomány is használva, annak tovatörődjését megszüntesse. Ezen szer kaphato minden gyógyszerertárban.

— **A napszamos balesete.** Polyak Ferenc seregelyesi napszamos a napokban tobbedmagával kukoricát morzsolit. A morzsologepeet Polyak hajította, aki elég vigyazatlanul bal kezét a gép dobjába tette, a melynek hengere azután negy újat leszakította. Polyak omaga volt oka a balesetnek, mint ezt a megejtett vizsgálat igazolta.

— **Talált tejeskannák.** Szeibert Antal Kac-utca 30 szám alatti lakos tegnap délután a sárkeresztúr országúton két darab 25 literes tejeskannát talalt. A kannákat jogos tulajdonosuk aveheti a rendőrségen.

— **KET BOLTHELYISÉG a Szt.-Imre-u. l. sz. házban augusztus elsejére kiado.** Bovebb értesites Klukner Peter könyvkereskedeseben nyerheto.

— **Elfogott tolvaj.** Dezso Andras Sarabához tartozó kajtor-pusztai beres a napokban arra a feltevedésre jott, hogy az istállóban az agya alatt allo ladaja tel van fészitve es abból 18 korona 64 hüer megakarított penze elunt. Dezso panasza-ra a csendőrség megindította a nyomozást, melynek során kiderült, hogy a tettes Bakos Janos szinten kajtor-pusztai beres volt. Bakost a csendőrok letartóztatták es bekasérték a helybeli kir. ügyeszség togházába.

Hirdetmény.

A „Hercegfalvai kölcsönsegélyző egyeslet mint szövetkezet” igazgatósága ezennel közhírré teszi, hogy az 1906. április hó 16-án tartott rendkívüli közgyűlésen hozottegyhangu határozattal, a szövetkezet feloslása mondatott ki!

Az 1875. év XYXVII. t.-cz. 249-ik §-a értelmében felhivatnak mindazok, akik mint hitelezők a szövetkezettel szemben követeléseket kívánnak érvényesíteni, hogy követeléseket jelen hirdetmény harmadszori közzétételétől számított hat hó alatt érvényesítsék.

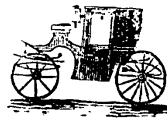
Hercegfalván 1906. április 16.

Az igazgatóság.

!! Szőlőkaró eladás !!

Seregélyes mellett (a buhni erdőn) 250.000 darab akácfa szőlőkaró

== eladó. ==

KOCSIFÉNYEZŐ és NYERGES

üzletemet a n. é. közönség h. figyelmebe ajánlom.

Raktárt tartok mindennemű ruganyos hintókból és különböző üzleti kocsikból. Javításokat a leggyorsabbban és jutányos árban készítek.

Hirtling Pál kocsigyártó,

Székesfehérvár, Tolnai-utca 16.

Csak SICULIA névvel ellátott üvegek valódiak.

A Málnási „SICULIA” forrásvíz a sós savanyúvizek királya.

Sziklarétegen átfurt artézi forrás.

A gyomorécsét rögtön megszünteti. Páratlan étvagygerjesztő. Azonnal ható köhögéscsökkentő a fege, tüdő, torok, gyomor, yese, hólyaghurutos bantalmal ellen Kötányi, Kötly, Tau-zk, Regler tanár urak szakvéleményei

a málnási „SICULIA”-forrást

a kontinens legdsabb természetes alkalikus, sós savanyúvizeként minősítik.

Magyarországi forrártár:

BRAZAY KALMAN BUDAPEST. József-körút 37.

Kapható minden gyógyszerertárban, drogeria és fűszerkereskedésben.

TELEFON 59-46.

Sirolin

Emeli az étvágyat és a tovsúlyt, megszünteti a köhögést, váladozt, újall izsádat.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, influenza ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlv.

Miottogy értéketlen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc).

„Roche”

Kapható orvosai rendelre a gyógyszerertárban. — Ára üveg-ek ml 4.—korona